

A fjord lófajta tenyésztési programja

f

2020

Tartalomjegyzék

1. A fajta leírása.....	4
1.1. A fajtafenntartásért felelős szervezet megnevezése	4
1.2. Az eredő törzskönyv megnevezése	4
1.3. A fajta kialakulása, jelenlegi helyzete, várható jövőbeni szerepe.....	4
1.4. Az állomány nagysága a Tenyésztési Program módosításakor.....	5
1.6. A fajta értékmérő tulajdonságai	9
2. A fajta tenyészcélja.....	10
3. Tenyésztési módszerek.....	10
4. Törzskönyvezés.....	11
4.1. Állományba vétel feltétele hazai tenyésztésű egyedek esetén	11
4.2. Állományba vétel feltétele külföldi tenyésztésű, import egyedek esetén	12
4.3. A törzskönyvből történő kikerülés szabályai	12
4.4. Származás-nyilvántartás	12
5. A teljesítmény-nyilvántartás, teljesítményvizsgálat rendje.....	14
5.1. A származás értékelése.....	15
5.2. Küllemi bírálat.....	15
5.3. Sajátteljesítmény-vizsgálat.....	15
5.3.1. A kancák minősítése.....	15
5.3.2. A mének minősítése	16
5.3.2.1 A központi ménvizsga részvételi feltételei.....	16
5.3.2.2. A ménvizsga lebonyolítása.....	17
5.3.2.3. A ménvizsga lebonyolításának technikai feltételei:	17
5.3.2.4. A ménvizsga feladatcsoportjai	19
5.3.2.5. A ménvizsga értékelése	19

5.4. A teljesítményvizsga jogosítványa	20
6. A fajta szelekciójának rendje	20
6.1 Tenyészmének használata	21
7. Egyesületi nyilvántartások és igazolások rendje	23
8. Az országos állattenyésztési adatbankba történő adatküldés módja és rendje.....	23
9. A fajta népszerűsítése.....	24
10. A tenyésztők tenyésztői munkájának elismerése	24
11. A fajta tenyésztési programjának megvalósításában résztvevő szervezetek kapcsolatrendszere	24
12. Záró rendelkezések	24
Mellékletek:.....	25

A magyarországi fjord kisló tenyésztési programja

1.A fajta leírása

1.1. A fajtafenntartásért felelős szervezet megnevezése

Póni- és Kislótenyésztők Országos Egyesülete

1.2. Az eredő törzskönyv megnevezése

A fajta szervezett tenyésztése 1864 óta folyik Norvégiában. Ebben az időben alapítottak máig fennálló vonalakat a Bergfast, a Hakon Jal és az Qyarblakken nevű mének, amelyek a fajtává válásban döntő szerepet játszottak.

Első méneskönyvét az 1900-as évek elején adták ki. Eredeti tenyésztő szervezete is Norvégiában van, amelyet Norwegisches Pferdecenter néven, Starum, Lena, Norvégia székhellyel jegyeztek be. Ez a szervezet munkálkodik a nemzeti szövetségek összefogásán is. Ennek a neve Fjord Horse International, székhelye: 6770 Nordfjordeld, Norway.

A norvéggal azonos jelentőségű és értékű tenyésztés folyik Dániában. A tenyésztő szervezetének neve: Fjordhesteavlén i Denmark.

1.3. A fajta kialakulása, jelenlegi helyzete, várható jövőbeni szerepe

Eredeti tenyésztésterülete Norvégia nyugati partjától az északi területekig terjedt, majd tért hódított előbb Svédországban, azután Dániában. Ma Norvégia, Dánia és Svédország olyan honos pónifajtájának tartják, amelyik kitűnően alkalmazkodott kialakulási helyének természeti viszonyaihoz.

A Svédország, Norvégia és Finnország területén csoportokban élt Przewalski-féle ló egyenes leszármazottjának tekintik. Ezen a területen vadlovak minden bizonnyal, már legalább 2000 éve éltek. A Przewalski lóhoz való genetikai közelségére utal az a világosító gén, amelynek hatására a fjord lovon is világosabbak a pofák, a lábak belső felülete, és a hasalj.

A vadlovakhoz való relatív közelségét mutatja az azokra jellemző erős hátszíz, a vállkereszt előfordulása a lapockán, a zebroid csíkozás a lábakon, és a szarugesztenyék gyakori hiánya. Ide sorolhatnánk a felálló sörényt is.

A Dél-Skandináviában honos egykori gudbrandsdal ló kisebb változataként is számon tartják. A vikingek a IX-X. században, állítólag hátszlóként használták.

A XX. század második fele a fjord kisló szélesebb körű elterjedését eredményezte. Norvégiában 7000 lovat tartanak nyilván, ebből 1000 körüli a tenyészkanca, és 70-80 között változik a tenyészmének száma. A különbséget az évjáráti csikók, a heréltek és a sportban foglalkoztatott fjord kislovak teszik ki. Dániában, a törzskönyvi ellenőrzés alatt tartott kancák száma: 6000. A svéd állományról nincsenek hitelt érdemlő forrásaink.

Kialakulása természetföldrajzi területén kívül főleg Németországban, Hollandiában, Ausztria tenyésztik. Kisebb nagyobb állománya Európa szinte minden országában megtalálható.

Magyarországra az 1970-es években került be, mint erdészetben kitűnően hasznosítható kisló. Szerepet kapott a muraközi ló regenerálásában, sőt felhasználásával tenyésztették ki, a gyermeklovagoltatás céljára nagyszerűen bevált, tengelici kislovat. A 2000-es évek elején lovasterápia céljából került az országba, majd kisebb körben kedvelt szabadidő ló lett.

1.4. Az állomány nagysága a Tenyésztési Program módosításakor

A fajtafenntartó Póni- és Kislótenyésztők Országos Egyesülete vezeti a fajta törzskönyvét, de a félszáz alatti tenyészállomány miatt méneskönyvét még nem adta ki. 2005-ben, 17 tenyészkanca, 4 mént és közel ennyi évjáratú csikót tartott nyilván. A jelenleg törzskönyvi ellenőrzésben tartott kancaállomány 18 kanca és 5 mén.

1.5. A magyarországi fjord kisló küllemi leírása

A bírálat tárgya		Kívánatos	Elfogadható	Nem megfelelő			
Összbenyomás		Általános megjelenésében erős és arányos felépítésű, atletikus. Különböző színváltozatokban fordulhat elő, de mindig tömeges megjelenésű, mély mellkasú. Tömege neméhez és életkorához igazodó.		Durva, heterogén, laza szervezetű, vagy túl finom, kistermetű, csont- és izomszegény. A lábak túlzott hosszú szőrei nem kívánatosak.			
Méretek		méneknél kancáknál	méneknél kancáknál				
marmagasság	bot	Alsó és felső korlát nincs.	Alsó és felső korlát nincs.	A kívánatos marmagasság 135 és 150 cm közé esik.	A kívánatos marmagasság 135 és 150 cm közé esik.	135 centiméter alatti és 150 centiméter feletti marmagasság.	
	sza-lag			A kívánatos marmagasság 145 és 160 cm közé esik.	A kívánatos marmagasság 145 és 160 cm közé esik.		
övméret		170-190 cm,	170-190 cm,	165-170	165-170		
szárkörméret		18,5-19,5 cm	18,5-19,5				
Fej		A fajta típusának és jellegének elbírálásakor a fejnek nagyon fontos szerepe van. A fej kicsi, arányos, a homlok széles, lapos. A szem és a pofa közötti rész rövid; az orrvonal egyenes, vagy csekély mértékben homorú (csukafej). A szemek nagyok, sötétek, fényesek, nyugodtságot sugároznak. Az orrlyukak szélesek, arányosak; a pofával együtt „négyzet”-et alkotnak. Az áll jól fejlett. Az alsó állkapocs nem lehet olyan erős, hogy a fejet burkoltnak,		Kisfokú burkoltság, Domború profilvonal. A középfogak a fog felületének legfeljebb negyedével nem fedhetik egymást.		Durva, otromba, nagymértékben burkolt, bennülő apró szemekkel. Kos- vagy ékfej, magas fejtűzés. A hosszabb alsó állkapcsú fjord lovak nem elfogadottak. A normálistól eltérő állású fogak tenyésztésből kizárást vonnak maguk után. A hosszú, egymáshoz közel álló, mozdulatlan fülek	

A bírálat tárgya	Kívánatos	Elfogadható	Nem megfelelő
	durvának láttassa. A fülek viszonylag kicsik, csúcsában elvékonyuló, egymástól tágan, párhuzamosan állók. A fül végétől a közepéig a külső részen ívelt.		nem jellemzők a fjord lóra.
Nyak	A nyak ívelt, magasan/középmagasan illesztett. A méneknek különösen erős nyaka van. A fjord lovat egy időben nehéz igásmunkára használták, így a rövid erős nyak, a meredek lapocka értéket jelentett, előnyben részesült. Ma már a hosszabb, mozgékonyabb, lazább, nyak kívánatos, hogy a ló lovaglásra, fogathajtásra, alkalmasabb legyen. A hosszabb tarkó kívánatos.	Nem eléggé izmolt, és ívelt. Kissé alacsony nyakillesztés.	Alacsonyan illesztett, izomszegény „hegedű”- vagy „szarvasnyak”, kötőszövettel terhelt nyak. A hosszú, vékony nyak nem kívánatos.
Mar	A mar nem kifejezett, a hátra finoman átmenettel belesimul. Fontos a jól fejlettsége, mert a lapocka- és hátizmoknak a tapadási helye.	A kívánatosnál kevésbé hosszú, ha izmoltsága megfelelő.	Izomszegény, rövid, „púpos” vagy süppedt.
Hát	A hát egyenes, jól izmolt. Kissé hosszú, amit egykor az előnyös málfarakodás miatt kívánatosnak is tartottak.	A kívánatosnál rövidebb vagy hosszabb, kismértékben előremélyedt.	Izomszegény, hosszú, hajlott vagy „pontyhát”.
Ágyék	Az ágyék rövid, de erős, a háttal és a farral arányos hosszúságú. Az ágyék a bírálatánál szigorúan megítélendő, hisz a ló kötését adja a törzs középső része és a hátulsó lábak között. Az ágyék és a far közötti rész rugalmasan kapcsolódik, együtt hajlik.	A kívánatosnál hosszabb, ha elég feszes és izmos.	Hosszú, laza, izomszegény vagy „pontyágyék”.
Far, comb	A far hosszú, széles, izmos, lejtős. A fark közepesen illesztett, szabadon, természetesen hordott. A comb hosszú, jól izmolt, a tompor szélességének megfelelően állított. jól fejlett. A málfar lovaknál hátrányt jelent, ha az	Jól izmolt „dinnyefar”, enyhén csapott. Kevésbé terjedelmes és nem eléggé izmolt.	Rövid, keskeny, rosszul izmolt. A túlzottan lejtős, vagy túlzottan egyenes far nem kívánatos.

A bírálat tárgya	Kívánatos	Elfogadható	Nem megfelelő
	alcomb túl hosszú.		
Szügy	Széles, elég mély és jól izmolt.	A kívánatostól mindkét irányban eltérő	Keskeny, izomszegény.
Mellkas	A bordák jól íveltek, de nem kör alakúak. Mindenképpen terjedelmes.	Nem elég terjedelmes.	Sekély, rövid lapátos porci tájék, „fűzött mellkas”.
Nemi szervek	Szabályos, ép, mindennemű sérüléstől, betegségtől mentes.		Bárminemű morfológiai vagy egészségügyi rendellenesség.
Lapocka, felkar	A lapocka tájék jelentősen befolyásolja a ló mozgását, ezért jó, ha a lapocka enyhén dőlt. Ez megkönnyíti az elülső lábak előrelendítését. (A meredek lapocka akkor volt kívánatos, amikor a fjord ló nehéz igásmunkát végzett.)	A kívánatostól kismértékű eltérés.	Rövid, izomszegény, „kopár”.
Lábtő, szár, boka, csüd, paták	Az alkar széles, jól izmolt. Az alsó lábszárcsont rövid, erős, a lábtő alatt nem lehet kötött. A térd és a lábtő erős, kifejezett. A csüdizület jól fejlett, maga a csüd erős, kellően hosszú, és kedvező szögellésű, hogy megfelelő támaszként és rugóként szolgáljon. A pata arányosan nagy, kerek, belső fala valamivel meredekebb lehet, mint a külső fala. Az egészséges pata rendkívül fontos.	Kisfokban burkolt ízületek és száraz, a kívánatosnál hosszabb, ha a szögellés jó. Korrigálható pata-rendellenességek. Idősebb lovaknál a munka általi elhasználódások, ha az a rendeltetészerű használatot nem befolyásolja.	Erősen fűzött, hosszú, gyengén inalt vagy burkolt, csontkinövéses száraz. Nem korrigálható alkati patahibák (bakpata, teletalpúság stb.).
Csánk	A csánk erős, jól fejlett, száraz, jó szögellésű, tiszta. Szélessége oldalról nézve szembetűnő. Szélessége, hosszúsága, vastagsága szerint terjedelmes, torzulásmentes. Mélyen helyezkedő. Nem fordulhat befelé.	A kívánatosnál kisebb terjedelmű, a természetes elhasználódásnak megfelelő mértékű deformációk.	A kicsi, nem kifejező csánkkal rendelkező egyed nem alkalmas a tenyésztésre.
Lábszerkezet	Elöl, hátul szabályos. A lábak korrekt állásúak, megfelelő csontúak. A szalagok és inak erősek, tiszták.	Elöl: kismértékű franciásság, kisfokú kardosság, tehenesség.	Súlyos mértékű lábszerkezeti hibák, a használat által nem indokolható mértékű elhasználódottság,

A bírálat tárgya	Kívánatos	Elfogadható	Nem megfelelő
			patológiai esetek.
Mozgás	A ló mozgása rugalmas könnyed és energikus, kádencirozott. Mindhárom jármódban elég lazán mozog. A vágtában kifejezett térélelőség, ügetésben az energikusság kívánatos. Utóbbi esetében a túlzott akció nem jellemző a fjord lóra.	A szabályos vonaltól kissé eltérő, ha egyébként elég lendületes. Kissé laposan jár.	Rövid, kötött, aprózó mozgás, a szabályostól nagymértékben eltérő láb-előrevitel, sántaság.
Szín	A fajta színe rendkívül hasonló a közép-ázsiai vadlónak, a Przevalskinak, illetve az európai vadlónak, a Tarpannak a színéhez. A ló színének alapváltozatai, a közönséges fakó (pejbe hajló fakó), az ezüst fakó (fehérbe hajló fakó), a gerle fakó (szürkébe/kékbe hajló fakó), a zsemlye fakó (vörösbe hajló fakó), és a rozsdás fakó (sárgába hajló fakó) a fajta valódi ősi színei. Az 1980 évi általános Közgyűlésen egyezmény és döntés született arról, hogy a fenti öt színt a fajta eredeti ősi színei között tartják nyilván. A döntést tudományos adatok is alátámasztják. Néha a felnőtt lovak színének egyértelmű megállapítása is nehéz, mivel az évszakok folyamán és szőrváltáskor is változik a ló színének árnyalata. Van úgy, hogy a nyári szőre szerint fehér fakó, a téli szőre szerint pedig közönséges fakónak tűnik.	A fjord lovon fehér, illetve pigment-mentes jegyek nagyon ritkán láthatók, de a homlokon a csillag a fajta első írásos feljegyzései óta előfordul. A csillag csak a kancán elfogadható, de pigment-mentes folt a mén péniszén előfordulhat. A sötét és a világos talp is elfogadható, de viaszolt patája csak a piros és rozsdás fakónak lehet. Alig látható fehér csíkok lehetnek az idősebb fjord lovak patáján, de ezeket nem szabad összekeverni a valódi fehér jegyekkel.	Túlzott jegyesség a fejen, netán a lábakon. A fakótól eltérő szín.

1.6. A fajta értékmérő tulajdonságai

A fjord ló határozottan szélsőséges éghajlaton alakult ki, ahhoz tökéletesen alkalmazkodott kislófajta. Konstitúciója kiváló, munkabírása, igénytelensége páratlan.

Kiemelik különleges jóindulatát, tanulékonyágát, és kellemes temperamentumát. Ezek a tulajdonságok – párosulva a tartás és takarmányozással szemben támasztott mérsékelt igényével – manapság nagyon kedvelt mindenes lóvá teszik.

A kocsis, a lovas tudásával szemben hosszabb pihentetés után sem támaszt nagy igényeket, így a hobbi célból lovat tartók között nagy kedveltségnek örvend. Eredeti hazájában a család mindenes lovaként kezelik, igény szerint lovagolják, vagy fogatolják. Ezen túl csak a legelőn tartják. Istállózott tartása szinte ismeretlen.

A legutóbbi időben lovaglási tulajdonságokra is szelektálják, külföldön erőteljesebben, mint eredeti hazájában. Vérmérséklete miatt nagyon jól megfelel terápiás lovaglás céljára. Lovaglaskor és egyéb tevékenység közben, bizalomgerjesztő benyomást kelt.

Értékelésekor fontos a jó mozgás. Egyenetlen talajon is biztonsággal és harmonikusan mozog. Lépésben és vágtában jól halad előre, kiegyensúlyozott mozgással galoppozik. A fjord ló széles szügyéből eredően széles léptű, de járása sohasem dülöngélő.

Kifejezett értéke nagyfokú fajtatisztasága. 1850 tájékán megkísérelték a testnagyság növelése céljából különböző fajtákkal keresztezni, de miután egészen rövid idő alatt bebizonyosodott ennek kedvezőtlen hatása, felhagytak vele.

A fjord lovak elsődleges értékmérő tulajdonságai közé sorolják a hosszú szőrök színét, a hátszíjat, főként az elülső lábakon a sötét zebroid csíkokat. Ritkán előfordulnak olyan egyedek is, amik marján is megfigyelhető egy vagy több sötét csík. Bizonyos egyedek testén, például a combon, vagy a pofán, kicsi barna foltok lehetnek. Ez utóbbit a modern fjord ló alapító ménje neve után (Njal, 1891.), „Njal-jegynek” nevezik. Ennek a pofáján figyelték meg először ezeket a barna foltokat.

Ezek a hosszú szőrök színére vonatkozó elsődleges értékmérő tulajdonságok a fedőszőrök színének függvényében változnak. Általában jellemző, hogy az üstök közepe fekete, a két széle fakó színű. A sörény hasonló színű, vagyis a közepe fekete, két széle a fedőszőrökkel azonos színű. Következik a fekete hátszíz, ami folytatódik a farok-szörzetben. Ennek közepe szintén fekete, két széle pedig a fedőszőrök színével harmonizál. A lábak a lábtőig, illetve a csánkig érően a hosszú szőrök sötét színével harmonizálnak.

A közönséges és rozsdás fakó lovak hosszú szőre egyszínű, a hátszíz nem, vagy alig észrevehető, sőt még a zebroid csíkok is hiányozhatnak a lovon. Az újszülött csíkon nincs még zebroid csík, az első vedlés után megjelenik rajta.

A fajta 5 színváltozatát eredeti ősi színekként kezelik, hangsúlyozzák megőrzésének fontosságát, ezért az értékmérő tulajdonságok közé sorolják. Ezek jellemzése az alábbi.

Közönséges fakó (*pejbe hajló fakó*): a leggyakrabban előforduló színváltozat. Világosabb és sötétebb változata is előfordul. A törzs színe halvány sárgás-barna, és a vajsínűtől egészen a barnáig előfordulhat. Az üstök, a sörény és a farok közepe, valamint a hátszíz fekete, vagy sötét barna. A világosabb színű lovak hosszúszőrei kívül világosabbak, a sötétebb lovaké pedig sötétebb, akár barna is lehet.

Zsemlye fakó (*vörösbe hajló fakó*): a törzs színe halvány pirosas-sárgás, világosabb és sötétebb változata is előfordul. Bizonyos esetekben nagyon nehéz megkülönböztetni a pej- és a vörös fakó lovat. A vörös fakó lovakon a hosszúszőrök közepe valamint a hátszíz vöröses, vagy barnás-vörös, de sohasem fekete. A sörény és a farok legtöbbször nagyon világos, vagy

sárgás. A világosabb színű egyedeken a hosszúszőrök szinte teljesen fehérek is lehetnek. Születéskor a csikók patája olykor viaszolt, de az idő előrehaladtával a pata sötétedik.

Gerle fakó (*szürkébe/kékbe hajló fakó*): a törzs színe a világos ezüst-szürkétől a sötét palaszínig változhat. A hosszú szőrök közepe valamint a hátszíz fekete, vagy sötétebb, mint a törzs színe. A „kékbe hajló fakók homloka és pofája sötétebb, mint a test egyéb részei, ellentétben a vörös, illetve a pej fakóval, ahol a homlok és a pofa területe világos. A sötétebb egyedeken a sörény és a farok nagyon sötét is lehet.

Ezüst fakó (*fehérbe hajló fakó*): ez a szín a közönséges fakónak egy változata, amit a „hígító” tényező okoz – kevesebb színanyag termelődik. A törzs színe egészen világos, vagy sárgás-fehér. A hosszú szőrök közepe és a hátszíz fekete. A sörény és a farok világosabb árnyalatú, mint a test.

Rozsdás fakó (*sárgába hajló fakó*): ez a legritkább fjord ló szín. Ez a szín a zsemlye fakó színváltozata, ugyanaz a „hígító” tényező okozza, mint a fehér fakó színének kialakulását. A test színe sárgás-fehér. A hosszú szőrök közepe és a hátszíz sötétebb sárgás, mint a test színe. A hosszúszőrök lehetnek majdnem fehérek; bizonyos egyedeken a hátszíz alig kivehető.

Hígító tényező

A fakó szín egy hígító faktor hatására alakul ki a lovakon. A gerle fakó és az ezüst fakó lovak esetében különösen erős hatása van a színhígulást kiváltó génnek, így az ilyen lovak párosításából 25 %-ban egészen világos színű, kék szemű csikók születnek. Mivel ez a szín nem elfogadott a fjord lovaknál, nem ajánlatos fehér-, és szürke-, de még a sárga fakóba hajló egyedeket sem párosítani. Ha a szürke fakónak az anyja vagy az apja sárga vagy fehér fakó, akkor 50 % a kockázata van az ilyen terheltségű csikó világra jövetelének. Ha a szürke fakó pej vagy vörös fakóval történő párosításból sárga vagy fehér fakó utódot ad, akkor sötétebb árnyalatú szülők egészen biztosan terheltek az erős színhígulást eredményező génnel.

2. A fajta tenyészcélja

A fajtatiszta tenyésztés célja a fajta jellegének, sokoldalúságának megőrzése, ezzel együtt egészséges, funkcionális ló tenyésztése, ami képes a fajtára meghatározott különböző feladatok ellátására. A tenyésztés során megőrzendők a fajta eredeti színváltozatai és elsődleges jegyei, amik a test színe erősségének függvényében változhatnak. A fajtára nem jellemző színeket és jegyeket kerülni kell.

A fjord ló legyen erős felépítésű, könnyen kezelhető, együttműködő, érzékeny, energikus, nagyszerű megjelenésű. Lovaglásra és kocsizásra egyaránt alkalmasnak kell lennie. Felépítéséből adódóan sima, és egyenetlen talajon egyaránt biztonsággal, egyensúlyban kell mozognia. Fontos követelmény, hogy jármódjai természetesen legyenek.

A fajtának egyaránt alkalmasnak kell lennie úgynevezett családi kilovaglásokra, lovasiskolákba, terápiás és szabadidős célra, sőt alacsonyabb szintű versenyzésre is.

3. Tenyésztési módszerek

1864 óta, szigorú fajtatiszta tenyésztéssel tartják fenn. Ezen változtatni nincs elegendő érv, de az eredő törzskönyve sem ismer el mást.

4. Törzskönyvezés

4.1. Állományba vétel feltétele hazai tenyésztésű egyedek esetén

Minden olyan származással rendelkező fjord kisló, aminek az anyja és az apja már a magyarországi fjord kisló törzskönyvben (méneskönyvben) szerepel, rendelkezik a törzskönyvbe kerülés jogával. Törzskönyvi bejegyzésre kerülhet az a fjord kisló is, amelyiknek az anyja vagy az apja bejegyzésre került valamelyik, az Európai Unió jogalkotása által elismert fjord kisló törzskönyvbe. Ez nem jelenti azonban a tenyészkanca, vagy tenyészmén automatikus törzskönyvi ellenőrzésbe vonását.

A törzskönyvi ellenőrzésbe vétel (állományba vétel) a tulajdonos kezdeményezésére történik és a fjord ló 3 éves korának betöltése után lehetséges. Egyesületi tagsági viszonyal rendelkező tenyésztő esetén a tenyésztő jelzi a kanca tenyésztésbe-vételi szándékát, egyidejűleg megadja a ló azonosító számát, de fakultatív alapon a kanca 3-5 generációs származási lapja (származási lapos lóútlevéle másolata) is benyújtható.

Tagsági viszonyal nem rendelkező tenyésztő esetén szükséges a tenyésztőszervezetbe való belépési nyilatkozat, amihez mintegy állomány-bejelentő lapként be kell nyújtania a fjord ló hitelt érdemlő származási igazolását. (származási lapos lóútlevél-másolat, vagy korábbi származási lap.) A dokumentumok benyújtását követően a tenyésztésvezető elbírálja a ló méneskönyvbe való felvételének lehetőségét és megküldi a jelentkezőnek a tagsági viszony létesítéséhez szükséges számlát, továbbá az alapszabályt, a tenyésztési programot, egyben felhívja a figyelmét a kanca munkakészség-vizsgájának fontosságára, amit rendszeresen meghirdetett tenyészszemlék valamelyikén tehet le. Az éves tagdíj befizetésével a tulajdonos megerősíti belépési szándékát és igazolja, hogy megismerte az alapszabályban és a tenyésztési programban foglaltakat, azt tudomásul vette és elfogadja. Ezzel a ló állományba vételre kerül.

Kancája törzskönyvi nyilvántartását tagsági viszony létesítésétől elzárkózó tenyésztő is kérheti, aminek az Egyesület eleget is tesz, de a részére nyújtott szolgáltatási díj meghaladja a tagsági viszonyal rendelkezők felé nyújtott szolgáltatás díját. A lóra vonatkozóan mindazokat a dokumentumokat mellékelni kell, amit a tagsági viszonyal rendelkezők is megtenni kötelesek.

A mének állományba vétele hasonló módon történik azzal a különbséggel, hogy valamennyi ménnek a tenyésztési program készségvizsgára vonatkozó részében foglaltak szerint készségvizsgát kell tenniük. Eredményes készségvizsga hiányában a mének nem kerülnek állományba vételre, apaméni tevékenységet nem folytathatnak. A mének heréinek a herezacskóban kell lenniük és méretükben, alakjukban, tapintásukban egyformának kell lenniük. Mindkét nemnél tenyésztésből kizáró ok a lágyéksérvesség és/vagy a köldöksérv.

A mének fedeztetési okmányokkal ellátására csak akkor kerülhet sor, ha származásigazolásuk megtörtént és ivadékaik származásigazolásához rendelkezésre áll genotípus-vizsgálatuk.

A magyarországi fjord kisló állományt a Póni- és Kislótenyésztők Országos Egyesülete a fjord kisló méneskönyvben tartja nyilván.

Nem kerülhet törzskönyvi bejegyzésre az a fjord ló, amelyiknek az anyja vagy az apja nincs bejegyezve valamelyik, az Európai Unió jogalkotása által elismert fjord kisló törzskönyvbe.

Mének csak ötösös származási lappal kerülhetnek a méneskönyvbe, és a lehetséges 32 ős mindegyikének ismertnek kell lennie.

A közhiteleség megteremtése érdekében valamennyi a méneskönyvben szereplő kancát a vonatkozó szabvány szerint törzskönyvi ellenőrzés alatt kell tartani. Amennyiben a törzskönyvezést nem az Egyesület végzi, úgy a törzskönyvi adatok gyűjtését és az Egyesület felé történő adatszolgáltatást az Egyesület tagjainak kancáira a Közgyűlés felhatalmazása alapján az Egyesület központilag rendeli meg.

4.2. Állományba vétel feltétele külföldi tenyésztésű, import egyedek esetén

Import egyedek csak honosítást követően kerülhetnek állományba-vételre a hazai tenyésztésű egyedekhez hasonló folyamaton keresztül azzal a kiegészítéssel, hogy valamennyi import egyed legalább 4 generációs származási igazolását (lóútlevél, vagy származási lap által) be kell nyújtani a tenyésztőszervezethez és jelezni kell, hogy melyik ország méneskönyvében/törzskönyvében tekinthető meg a további származása.

Mének a külföldön megszerzett tenyésztési engedélyük hitelt érdemlő dokumentálása esetén állományba kerülnek, egyúttal tenyésztési engedélyt kapnak, de elvárás, hogy a soron következő legközelebbi tenyészszemlén bemutatásra kerüljenek és a vérmérsékleti-kezelhetőségi vizsgán, továbbá küllembírálaton keresztül essenek. E szemle eredményétől függően, alapos indoklás mellett tenyésztési engedélyük bevonható.

A külföldön készségvizsgát tett ménék hazai készségvizsgálója ajánlott! Az importból származó lovaknak az eredeti nevét kötelesség megtartani!

4.3. A törzskönyvből történő kikerülés szabályai

A törzskönyvből kikerülhet az adott ló a tulajdonos kezdeményezésére. Az éves tagdíj befizetésének elmulasztása a törzskönyvben tartás megszüntetésére vonatkozó szándéknyilatkozatnak is tekintendő.

Kikerül a törzskönyvből a bizonyítottan meddő, a genetikai terheltséggel rendelkező kanca vagy az a kanca, amelyik csikóiban a fajtajellegtől eltérő tulajdonságokat örökít, különös tekintettel a kezelhetőségre, vérmérsékletre és a munkahasználati tulajdonságokra. Nem kerül tenyészállat státuszba az a fajtába született egyed, amelyik a méneskönyvbe felvétel követelményének nem felel meg!

4.4. Származás-nyilvántartás

♠ A kancafedeztetés, termékenyítés nyilvántartása

A LÓINFORM rendszerben használatos fedeztetési/termékenyítési jegy alapján.

♠ A fedeztetés, termékenyítés bejelentése

A fedeztetési/termékenyítési jegy adatainak LÓINFORM rendszerbe való rögzítésével történik meg a fedeztetés/termékenyítés bejelentése.

♠ A fedeztetés, termékenyítés utólagos bejelentésének szabályai

A Magyar Lótenyésztők Országos Szövetsége ügyrendjében meghatározott módon lehetséges.

♠ A csikók jelölésének, azonosításának módja

Csak az a csikó kerülhet a fjord méneskönyvbe regisztrálásra és a fajtára jellemző jelölésre, amelyik megfelel a tenyésztési szabályzatban foglaltaknak, és rendelkezik fedeztetési jeggyel.

A fedeztetéseket a fedeztetési idény zárásakor a törzskönyvező szervezet képviselője (megyei lótenyésztési felügyelő) megküldi az Egyesület tenyésztésvezetőjének.

A kanca ellését a tulajdonos a csikó születését követő 10 napon belül a fedezetési jeggyel együtt rendelkezésére bocsátott ellésbejelentő nyomtatványon köteles bejelenteni a törzskönyvezést végző szervezetnél. Az ellésbejelentő-lapon fel kell tüntetni a csikó születési dátumát, nemét, színét, tervezett nevét, valamint tartási helyét.

A csikó azonosítására és jelölésére (nyilvántartásba vételére) annak 4-10 hónapos kora között, erre a feladatra feljogosított szervezet, vagy személy által kerül sor, aki a nyilvántartásokat megküldi az egyesületnek.

Az azonosítás alapja a „csikónyilvántartás”, amely alapján a csikót az illetékes törzskönyvező szervezet azonosítja. A fjord kisló tartós megjelölése elektronikus jeladóval történik. Ez a fajta elsődleges jelölési módja.

Amennyiben a csikó adatai nem egyeznek a fedezetési jegyzőkönyvben rögzítettekkel, vagy nem illenek a csikóra, az nem kerülhet jelölésre, majd a fjord méneskönyvben nyilvántartásra.

Amennyiben az azonosítás során vita merülne fel az azonosságot illetően, a jelölést megelőzően a származás hitelességét a vér biokémiai polimorfizmusán alapuló vizsgálattal kell megerősíteni. A származásvizsgálat szűrőpróba szerűen is történhet. A kijelölés módját közgyűlés határozza meg, illetve módosíthatja. A vizsgálatot erre kijelölt laboratórium végzi.

☞ Az elnevezés szabályai

A magyarországi fjord ló elnevezését hagyományok nem kötik. A megszületett csikók csak úgynevezett hívónevet kapnak, s a javasolt az ellésbejelentőn a tulajdonos terjeszti elő. A név rövid, lehetőleg nem emberi keresztnév, a jó ízlésnek eleget tesz. Amennyiben generációkban mérhető a tenyésztés, a megszületett kancacsikó az anyja nevének kezdőbetűjével, a méncsikó viszont az apja nevének kezdőbetűjével kezdődő nevet kapjon. A névjavaslat végleges elfogadása a csikószám kiadásakor, csikójelölési jegyzőkönyvbe rögzítettek szerint történik.

A tenyésztési szabályzat lehetővé teszi tenyészetnév használatát is, ami az adott tenyészetre jellemző marad évtizedeken keresztül. Ilyenkor a lónak többes neve van. Pl. Aranyosdombi Pardon.

Az Országos Lótenyésztési Adatbázisban (méneskönyvben) szereplő egyesületi név mellett, vagy a helyett a tulajdonos a csikójának bármilyen használati nevet adhat, de mindenféle hivatalos dokumentációban az adatbázisban rögzített nevet kell használni!

☞ Azonosító képzés szabályai

A fjord kisló csikók azonosítója az alábbiak szerint képzendő: **HUN K FD140450000**
Vagyis: 3 karakter az ország jele (HUN), majd szóköz, aztán az ivarnak jele (M vagy K), szóköz, a fajta jele 2 karakter (FD, a fajtára utaló kód), a születés évének két utolsó számjegye (14), a csikószám (045) majd 4 technikai karakter, (0000).

☞ Az UELN szám képzés szabályai a méneskönyvben nyilvántartott állománynál

Az ország számjele 348. Az adatbázis jele 1, a fajtajel FD, a születés évének két utolsó számjegye 14, az egyesület által adott csikószám 045 és 4 technikai karakter. Összeállva: **3481FD140450000**

☞ Származás-ellenőrzés módja és dokumentálásának rendje

A fjord csikók származásigazolását a fedezetési jegy adatai jelentik. Amennyiben gyanú merül fel a fedezetési jegy adatainak valódiságát illetően, úgy a nyilvántartásba-vételt végző szakember elrendelheti a DNS alapú származásellenőrzést. A származásvizsgálat szűrőpróba

szerűen is történhet. A kijelölés módját közgyűlés határozza meg, illetve módosíthatja. A vizsgálatot erre kijelölt laboratórium végzi. Fedezőmének esetében kötelező a DNS kártya elkészítése.

↪ *A származás igazolás kiállításának szabályai*

A fjord kisló fajtában az egyesület a származási lapos lóútlevelet helyezi előtérbe. Külön kérésre nyomtatott származási lap is kiállítható, amit a törzskönyvi alapadatok gyűjtésére feljogosított szervezet képviselője és a tenyésztési hatóság kézjegyével lát el.

5. A teljesítmény-nyilvántartás, teljesítményvizsgálat rendje

↪ *Az adatok gyűjtése (küllem, teljesítmény)*

Elsődlegesen az egyesületi rendezvényeken, regionális és országos tenyészszemléken történik az adatok gyűjtése. Más keretek között is lehetséges a teljesítmény gyűjtése és elismerése, ha annak a megbízhatósága garantált (versenyzés a lovassport bármely ágában, a Magyar Lovassport Szövetség szakági szabályzata alapján, a póniknak, kislóknak kiírt versenyszámokban. Versenyzés a Magyar Lovas Szabadidősport Szövetség, a Gyermeklovakok Országos Szövetsége rendezvényein hivatalosan közzétett eredmények).

Ilyen lehet még pl. gyermekek részére fenntartott lovardákban, vagy/és a lovastúrizmusban rendszeres munkavégzés, bármi, ami rendszeres, ellenőrizhető és hitelt-érdemlően dokumentált! Ezek olyan fontos kiegészítő adatok, amelyek egy-egy egyed megítéléshez roppant fontosak, veszendő menni nem hagyhatók.

A tenyészszemle a fajta tenyésztési programjának meghatározó eleme. Általa válik lehetővé az egyedek nyilvános minősítése, más egyedekkel való összehasonlítása. A tenyészszemlék alapján megítélhető a fajta tenyésztésének színvonala az adott időszakban, a különböző évek összehasonlításával pedig a tenyésztői munka előrehaladása vagy hanyatlása is mérhető. A tenyészszemléken felkért bírálók bírálják.

A regionális tenyészszemlék célja egy-egy kisebb terület, régió állományának nyilvános bírálata, minősítése, egyben a költségtakarékosság is, hogy olyan tenyésztők állománya is minősítésre kerülhessen, akik a nagy távolság, szállítóeszköz vagy anyagiak hiányában az országos tenyészszemléken nem tudnának részt venni. A regionális tenyészszemlék rendszerének kialakulásával lehetővé válik az országos rendezvény tehermentesítése, továbbá előnye, hogy azon az állománynak már a legjava kerül bemutatásra.

Regionális tenyészszemlét bármely tenyésztő vagy csoport is kezdeményezhet, ha a szervezést és legalább 10 egyesületi, vagy 15 egyesületi nyilvántartáson kívüli állományt garantálni tud, s ez utóbbiak tulajdonosai képesek egyesületi tagokká válni alkalmas állomány-birtoklás esetén.

Az országos tenyészszemle az egyesület legnagyobb tenyésztési eseménye, helyszínéről, időpontjáról általában az éves közgyűlés dönt, de vis major helyzetekre általános felhatalmazása van az egyesület vezetésének. Évente legalább egy országos tenyészszemle rendezhető, finanszírozása az Egyesület költségvetéséből történik. Az országos tenyészszemlék kiírását az Egyesület, a jelentkezési határidő lejárta előtt legalább egy hónappal, valamennyi tagja részére megküldi.

↪ *A teljesítményvizsgálat rendje*

A teljesítményvizsga (készségvizsga) kétlépcsős.

Első lépcsőben a tenyésztésre való alkalmasság megállapítása történik

- a származás értékelésével
- küllemi bírálattal és
- sajátteljesítmény vizsgálattal.

Második lépcsőben a tényleges tenyészték és örökítőképeség megállapítása válik lehetővé

- az ivadékok teljesítményének vizsgálatával és
- küllemi bírálatával.

5.1. A származás értékelése

A származás értékelése az 5 ősi soros származási lap alapján történik. Megkövetelt az 5 ősi soros származási lapon valamennyi ős megléte. Méneknél az 5 ősi soros származási lapon valamennyi ősnek ismertnek kell lennie. Ha a külföldről behozott fjord mén küllem és teljesítmény tekintetében kiemelkedő, szigorú kivételként tenyésztési engedélyt kaphat a szélső anyai ágon két ismeretlen ős hiánya esetén is.

A származás értékelése nélkülözhetetlen a teljesítményvizsgálathoz, de a származás a minősítésébe nem tartozik bele

5.2. Küllemi bírálat

A küllemi bírálatokat a tenyésztő egyesület által kijelölt bírálóbizottság végzi, erre időnként külföldi bírókat hívhat meg.

A bírálatot megelőzi a testméretek felvétele.

Az egyes bírálati szempontok értékelése a 0 -10 közötti értékelő skálán:

10	kiváló
9	igen jó
8	jó
7	közepesenél jobb
6	közepes
5	hibás
4	rossz
4 alatt	tenyésztésből kizáró súlyos alkati hiba

5.3. Sajátteljesítmény-vizsgálat

5.3.1. A kancák minősítése

A kancák esetében lehetséges úgynevezett alapminősítés, ami a származás értékeléséből és a küllemi bírálatból, továbbá a viselkedésbírálatból áll. (a méneskönyvbe kerülés feltételeként tekinthető)

A vérmérsékletet, kezelhetőséget, a **jellemet** 1-10 pontig terjedő számskálán kell kifejezni az alábbi szempontok figyelembevételével.

- Jóindulatú, nyugodt a környezet iránt érdeklődő, de nem vérmes. A fajtára jellemző kívánatos viselkedésbeli tulajdonságokat egyértelműen mutatja. Javító módon rendelkezik a fajta karakterét formáló tulajdonságokkal. **8-10 pont**
- Kissé ideges, a túlfűtöttség jelei észrevehetőek, de különleges felkészültséget nem igénylő, határozott bánásmóddal jól kezelhető. Tenyésztésbe állításával a fajta vérmérsékletét, kezelhetőségét tekintve rontó hatás nem várható. **6- 8 pont**
- Nehezen kezelhető, a környezet leköti a figyelmét. Különleges felkészültséget igényel a vele való bánás. Az adott tulajdonság tekintetében tartása állandó figyelmet igényel.

3- 6 pont

- Környezetére, emberre és idegen lovakra egyaránt veszélyes, Az esetlegesség, a bizonytalanság, a rosszindulat érzetét kelti a bírálóban.

0-3 pont

Ez az utolsó kategória már nem kerülhet méneskönyvi felvételre.

A küllemi pontszámot és a viselkedésbeli pontszámot is a lehetséges maximum százalékában kell kifejezni. A két szám számtani átlagát kell számítani úgy, hogy a viselkedés pontszáma 0,8 szorzóval szerepel.

Az elért viszonylagos szám figyelembe vételével

60-64 % között II/2 besorolású

65-75 % között II/1 besorolású

76-85% között I/2 besorolású

86 % feletti I/1 besorolású lesz az egyed.

5.3.2. A mének minősítése

A mének sajátjeljesítmény-vizsgálatát megelőzi a mének előzetes bírálata, ahol úgynevezett ménvizsga beutalót szereznek. Az előzetes elbírálás után tehetnek készségvizsgát.

Különleges esetekben a mén versenyteljesítmény alapján is kaphat tenyésztési engedélyt (lásd később).

Ménvizsga-beutaló

a) származás megítélése

a ménjelölt származása feleljen meg a fajta tenyésztési programjában meghatározottaknak.

b.) küllem megítélése

A fajta küllemi bírálati lapján feltüntetett bírálati szempontok figyelembe vételével kell végezni a küllemi bírálatot.

A ménvizsga-beutalót regionális, vagy országos szemléken szerezhetik meg a mének, ahol a bírálatot legalább három, az egyesület által kijelölt bíráló végzi.

A mének kötelező sajátjeljesítmény-vizsgálata (készégvizsga)

A vizsgán való részvétel előfeltétele a fajtában elismert származás és a ménszemlén megszerzett beutaló. Ménvizsgára (készégvizsgára) a vizsga évében 3. életévüket betöltött ménjelöltek bocsáthatók.

5.3.2.1 A központi ménvizsga részvételi feltételei

a.) A méncsikó tulajdonosának a ménvizsga-felhívásban meghirdetett jelentkezési határidőig az Egyesület elnökségénél be kell jelentkeznie a vizsgára, egyeztetnie kell a feltételeket és nyilatkoznia kell a méncsikó felkészítésének mikéntjéről. Az Egyesület ekkor felhívja a vizsgára jelentkező figyelmét a vizsgafeltételek betartására, és a vizsga ünnepélyességéhez tartozó öltözködési szabályokra.

b) A vizsgahelyszínre érkezéskor a méncsikó csak akkor rakodható le, ha rendelkezik a vonatkozó állategészségügyi előírások szerint kitöltött lóútlevelemel.

A levizsgázott mén akkor állhat tenyésztésbe, ha a származása DNS-vizsgálattal igazolt.

Csak egészséges, ápolat, jó tápláltsági állapotban lévő mén bírálható. Elhanyagolt, sérült, nem megfelelően előkészített ló esetén a bizottság a mén vizsgáztatását megtagadja.

5.3.2.2.A ménvizsga lebonyolítása

A ménvizsga szervezője, rendezője és megvalósítója az Egyesület, így a vizsga és a bírálat feltételeit teljes-körűen az Egyesületnek kell biztosítania. Ha az Egyesület a ménvizsgát más szervezettel kívánja elvégeztetni, akkor a rendezési feltételek fejezetben írtak szerint kell eljárni.

A ménvizsgán csak szakszerűen felkészített mén vizsgáztatható. Hiányos felkészültség esetén vizsga előtt az Egyesületnek, megkezdett vizsga közben a vizsgabizottságnak a vizsgáztatást meg kell tagadni.

A lovasok, felvezetők, tulajdonosok csak az alkalomhoz illő ruházatban, a bíráló bizottság elnökének engedélyével, kapcsolódhatnak be a vizsgáztatásba.

A szabadonugró feladatban, az Egyesület technikai vezetője igénybe veheti a mén felkészítőjének segítségét.

A ménvizsga-eredményeket a vonatkozó jogszabályok szerinti tenyésztési hatósággal hitelesíttetni kell.

5.3.2.3. A ménvizsga lebonyolításának technikai feltételei:

A ménvizsga technikai lebonyolításához szükséges feltételrendszer az Egyesületnek kell biztosítania. Gondoskodnia kell róla, hogy az eszközök (akadályok, lovarda, talaj, felszerelés a bíráló bizottság működéséhez szükséges feltételek stb.) a vizsga szakszerű és ünnepélyes lebonyolítását elősegítsék.

A ménvizsga lebonyolításához szükséges feltételrendszer meglétét az illetékes tenyésztési hatóság előzetesen ellenőrzi és a vizsga helyszínét a vonatkozó rendelet szerint minősíti.

Az Egyesületnek gondoskodnia kell a jelenlévők szakszerű, folyamatos tájékoztatásáról. Ennek érdekében a vizsgázó lovak adatait tartalmazó programfüzetet kell készítenie, és vizsga közben gondoskodnia kell a vizsgázó lovak folyamatos bemutatásáról.

A ménvizsga lebonyolításához szükséges eszközrendszer főbb elemei:

a.) Küllemi bírálat:

- elővezető négyszög "Kódex" szerint,
- kijelölt felvezetési út a mozgásbírálatához
- a közönség elhelyezése a bíráló bizottság asztalától legalább 5 méterre felállított kordonon kívül,
- a bírálókat és a közönséget az időjárás viszonyaitól lehetőség szerint tetővel (sátor, fedett lovarda) védeni kell,
- a küllemi bírálat helyszínén a talajnak szilárdnak és rugalmasnak kell lennie,
- a lábvégek bírálatát egyenes, kemény talajon kell végezni.

b.) Mozsásbírálat szabadon, szabadon ugrás:

- körkarám, vagy fedett lovarda,
- a balesetek elkerülése érdekében a karám rudjainak erősnek és épnek, a fedett lovarda lambrinjának épnek kell lennie.
- a talajnak egyenesnek és rugalmasnak kell lennie,
- akadálypark.

Nyereg alatti vizsgáláshoz:

- 20 x 60 méteres (esetleg 20 x 40 méteres) lovarda *a szabadban* vagy fedeles lovardában
- rudak és kitörők a két engedelmességi ugráshoz, illetve az útvesztőhöz
- a nyereg alatti munkához alkalmas talaj a nyitott lovardában, vagy a fedeles lovardában

A nyereg alatti vizsgáláshoz bemelegítő pályát kell biztosítani, annak hiányában a vizsgapályán is gyakorolhat a mén lovasa a ménnel, de ekkor legfeljebb egy „X” és egy meredek ugrás lehet a pályán. A melegítés végeztével kell a vizsgapályát felépíteni.

A vizsgán a lovat felkészítő lovasnak 20x60 m nagyságú díjlovasló négyszögben, szabályosan felnyergelve, csikókantárral kell bemutatni a kislovat. A kobak a lovasnak kötelező, a lovaslómellény ajánlott, a pálca engedélyezett, a sarkantyú használata tiltott.

A lovasnak a lóval lépés, ügetés, vágta jármódban egyenes és sokívű kígyóvonalon, nagykörön előre meghatározott feladatsort kell bemutatni (lásd mellékletben a szöveges leírást, illetve a pályarajzot). A feladatsor utolsó négy gyakorlata a nyolcasok lovaslása, az engedelmességi ugrás, a szűk átjárón, majd az útvesztőn való áthaladás. Ezek az akadályok a négyszögben úgy helyezendők el, hogy ne essenek a többi feladat útvonalába.

A nyolcas alak lovaslása a working equationből átvett feladat, amelyik három fix pont körül történik. Az engedelmességi ugrás magassága a vizsgázó ló marmagasságának egyharmada. A folyosó szélessége 1 méter. Az útvesztő két egymásba fordított „E” betű, akadály rudakból kirakva. Az akadályok a versenyeken előírtaknak megfelelőek, kellő tömörségűek, a földön lévő aló elemmel ellátottak.

Fogatban történő vizsgáláshoz:

- legalább 20 x 60 méteres lovarda szabadban vagy fedeles lovardában

A fogatban történő vizsgáztatás során is a kisló készségét együttműködési hajlandóságát kell felmérni.

A fogat készségvizsgát a ló munkavégzésének, készségének helyes megítélése végett egyes fogatolásban kell végezni. A vizsgázó lónak előbb indítási próbát kell végeznie, egymást követően három alkalommal. A második indítási próbánál behúzott fékkel kell indítani a kocsit. Az első szakaszon húsz métert, a másodikon 25 métert a harmadikon 30 métert kell készségesen húznia. Az egyes megállásokkor a fjord lónak feszült istrángokkal nyugodtan kell állnia, majd egyenes hámba dőléssel kell megkezdje az újabb szakasz megtételét.

Az indítási próba külön nem pontozandó, de csak az a ló kezdheti meg a tényleges vizsgát, amelyik e feladatot teljesítette.

A kocsit tekintve, az kettő- vagy négykerekű lehet, nyomtáv, fék és súly meghatározása nélkül, ám a kocsi biztonságát a tulajdonos szavatolni köteles. A ló szerszámzatára nézve nincs előírás, de annak biztonsága követelmény. A ló ápoltságához nem férhet kétség. A kalap viselése és az ostor kézbentartása nyilvánvaló.

Egyes fogatnál segédhajtó nem kötelező.

A hajtónak a fogattal lépés és ügetés jármódban, egyenes-, kígyóvonal és kör meghajtásával előre meghatározott feladatsort kell bemutatni. (lásd a mellékletben a szöveges leírást, illetve a pályarajzot)

5.3.2.4. A ménvizsga feladatcsoportjai

- küllembírálat benne a mozgás a szabályosság szempontjából (100 pont)
- szabadonugrató folyosóban bírálat (40 pont)
- nyereg alatti/fogatban vizsga (100 pont)
- viselkedésbírálat (10 pont)

5.3.2.5. A ménvizsga értékelése

- Küllembírálat a bírálati lapon megadott szempontok alapján 0 – 10 pontot érő skálán. Az eredményt a lehetséges pontok százalékában kell kifejezni.
- Szabadon ugrató folyosóban bírálat (egyben mozgásbírálat szabadon is)
  - ✓ tényérés, mozgás könnyedsége 10 pont
  - ✓ készség (a kisló hozzáállása az adott feladathoz) 10 pont
  - ✓ képesség (könnyedség, rugalmasság, elugró erő, vágta minősége 10 pont
  - ✓ stílus (ugrótechnika) 10 pontAz eredményt a lehetséges pontok százalékában kell kifejezni.
- Nyereg alatti/fogatban történő vizsga (csak az egyik kötelező) (feladatonként 1-10 pontig értékelve).

Az eredményt a lehetséges pontok százalékában kell kifejezni

- Viselkedésbírálat 10 pont

Az eredményt a lehetséges pontok százalékában kell kifejezni

A végső pontszám számításának módja

$$\frac{\text{Küllem pont \%} + \text{szabadonugró pont \%} + \text{nyereg alatti/fogat pont \%} + 08x \text{ viselkedés pont \%}}{4}$$

- ↻ Az adatok feldolgozása értékelése

Az adatok feldolgozása és értékelése a tenyésztésvezető feladata. Az adatfeldolgozás folyamatosan történik, és a feldolgozott adatokból éves összesítés készül. Ezeket folyamatosan a tenyésztők tudomására hozzuk, segítve ezzel fajtafenntartó tevékenységüket. A feldolgozott adatokból ismétlődően kiadványokat jelentet meg a tenyésztőszervezet.

- ↻ *Tenyészérték-becslés*

A tenyészérték-becslés módszereként az állattenyésztésben általánosan elfogadott elvek kerülnek figyelembe vételre, alkalmazásra. A tenyészértékbecslés megbízható módja az ivadékvizsgálat. Ma a korszerű ivadékvizsgálat a BLUP módszerrel kerül értékelésre, aminek feltétele és megbízhatóságának alapja a gazdag ivadékszám. A tenyészértékbecslés nem kötelező, csak ajánlott.

Osztályba sorolás

Három éves korukig a csikók részletes küllemi bírálaton és teljesítményt célzó vizsgálaton nem vesznek részt. A szopós, választott és évjárat csikók minősítése I. és II. osztályba sorolással történik. Ezen belül 2 kategóriát (I/1, I/2, II/1, II/2.) lehet képezni.

A készségvizsga egyes elemei alapján (ahol a küllem/típus önállóan is feltüntetésre kerül) kerül értékelésre az egyed. Tekintettel a készségvizsga egyes elemei eltérő számú szempontjaira, azok csak önmagukban állják meg helyüket. Az összeadhatóság és összehasonlíthatóság érdekében mindegyik szempontot a lehetséges maximum százalékában kell kifejezni. Az azt követő összeadás után számtani átlagot számítva egyetlen pontszámmal jellemezhető a póni készségvizsgája.

Ha a készségvizsga egyes szempontjainál bármelyik nem éri el az 50%-ot, a haflingi kisló nem kerülhet egyesületi nyilvántartásba. Ennek figyelembe vételével:

50-62,4% készségvizsga pont között II/2 besorolású

62,5-75% készségvizsga pont között II/1 besorolású

75-82,5% készségvizsga pont között I/2 besorolású

82,5% feletti készségvizsga esetén I/1 besorolású lesz az egyed.

Ezen túl

Fedezőmén az a mén, amelyik a méneskönyvi feltételeknek megfelel.

Törzsmén az a mén lehet, amelyik a méneskönyvi megfelelésén túl a készségvizsgát I/2, vagy jobb minősítéssel tette le, legalább 15 (választott és évjárat) csikója első osztályú, és rendelkezik 2 fedezőmén ivadékkal.

Elitmén az a mén, amelyik a törzsménnek megszabott feltételeken túl nyilvános versenyeken legalább 3 ivadéka minősül.

Méneskönyvi kanca az, amelyik a méneskönyvi feltételeknek megfelel, saját-, vagy ivadékainak sportteljesítménye nincsen.

Törzskanca az a kanca, amelyik a méneskönyvi feltételek maradéktalan megfelelésén túl beleértve készségvizsgát is, 6 tenyész-évet követően legalább 3 ivadékkal, és ebből legalább 2 méneskönyvi követelményeknek megfelelővel rendelkezik.

Elitkanca az a kanca, amely a törzskancának megszabott feltételeken túl legalább két ivadéka nyilvános versenyen minősül.

5.4. A teljesítményvizsga jogosítványa

Teljesítménye alapján tenyésztési engedélyt kaphat az a mén, amely:

- Az 5 ősi soros származási lapjának vizsgálata során megfelelt.
- A 100 pontos küllemi bírálaton minimum 70 pontot ér el úgy, hogy egyetlen bírálati szempontnál sem kapott az adható maximum felénél kevesebbet. (a tenyészállattal szemben támasztott küllemi hibával nem rendelkezik)
- A póni/kisló versenyzik
  - ✓ a lovassport bármely ágában, a Magyar Lovassport Szövetség szakági szabályzata alapján, a póniknak, kislovaknak kiírt versenyszámokban.
  - ✓ a Póni Klub kiírása alapján
  - ✓ az Első Magyar Pónifogathajtó Egyesület által kiírt versenyeken
  - ✓ a Magyar Póni Klub Szövetség nyilvános versenyein
  - ✓ a Gyermek- és Pónilovasok Országos Szövetsége keretein belül

és két év versenyteljesítménye alapján a mezőny 20 százalékában helyeződik!

6. A fajta szelekciójának rendje

↻ *A párosítási terv készítésének elvei, célpárosítások*

A párosítási terveknel, de a tenyészkanca utánpótlásnál is fontos feltétel a tenyészcél szem előtt tartása. Ez genetikai szükségszerűség. A párosítási tervet az egyesületi tag minden év február 1.-ig köteles megküldeni az Egyesületnek. A szakszerű párosításhoz az Egyesület (a tag kérésére) segítséget nyújt.

A párosítási terv egy szándéknyilatkozat is arra vonatkozóan, hogy a kanca tulajdonosa az elkövetkezendő fedeztetési időben mely kancáit kívánja tenyésztésben tartani, és ezeket melyik ménnel kívánja fedeztetni.

↪ *Mén előállító kancák szelekciója*

A fjord ló Európa-szerte a kisló méretéhez viszonyított jó mozgás-minőség felé halad, ezért e tekintetben csak a legjobb teljesítményt biztosan örökítő kancák vehetnek részt a ménelőállításban.

↪ *Tenyésmén-jelöltek szelekciója*

A csoport szelekciója megtörténik a készségvizsgát megelőző tenyészszelemléken, ha a tulajdonos bírálatra felvezeti a mént. A szelekció alapja a küllemi- és típusbírálat (beleértve ebbe a mozgás-bírálatot), az ősök teljesítményének megítélése, vagyis a származás elbírálása, majd a készségvizsga eredményes teljesítése.

A méneskönyvi feltételeknek eleget tevő mén csak akkor lehet tenyészállat, ha az osztályba soroláskor legalább II/1. minősítést ért el. A fedeztetés feltétele a takonykórtól, tenyészbenaságtól, fertőző kevésvérűségtől való mentesség, a vírusos lóinfluenza és rhynopneumonitis elleni vakcinázás hivatalos igazolása, valamint állatorvosi igazolás a kanca egészségéről és fedeztethetőségéről.

↪ *Tenyészkanca-jelöltek szelekciója*

Elveiben megegyezik a tenyésménjelöltek szelekciójával, de a készségvizsga csak ajánlott. Tény, hogy a tenyésztésbe vont fiatal kanca ivadéka csak akkor kaphat elismerést a fajtában, ha a szülő a fajtajelleg és küllemi bírálaton a tenyészállattal szemben támasztott feltételnek megfelelt. Vagyis nem kerül tenyészállat státuszba az a fajtába született egyed, amelyik a méneskönyvbe felvétel követelményének nem felel meg! A kancák minősítése terén előnyt jelent a készségvizsga teljesítése.

6.1 Tenyésmének használata

↪ *A ménék tenyésztési/termékenyítési engedélye kiadásának tenyésztési és állategészségügyi feltételei*

Tenyésztésre csak tenyésztési engedéllyel rendelkező mén használható. A fajtában fedező ménék lehetnek magán- és egyesületi tulajdonban. A tenyészállat jelöltek származási hitelességét a vér biokémiai polimorfizmusán alapult vizsgálattal kell igazolni.

Az elvi tenyésztési engedély csak akkor lép életbe, ha a tenyésztőszervezet évi rendszerességgel kiadja tenyésztési engedélyét, továbbá a méntartó részéről a méntartási szerződés megkötöttség, és a fedeztetési okmányoknak birtokában van. A ménék fedeztetési okmányokkal ellátására csak akkor kerülhet sor, ha származásigazolásuk megtörtént és ivadékaik származásigazolásához rendelkezésre áll genotípus-vizsgálatuk.

A fedeztetés kézből történik, de a fajta fenntartása során a természetes fedeztetés mellett megengedett a mesterséges termékenyítés is.

A természetes úton történő fedeztetés esetén a fedeztetési idény február 1-től június 30-ig tart, amit célszerű lenne betartani. Mesterséges termékenyítés esetén is ajánlatos ezeknek a határidőknek a betartása.

A mesterséges termékenyítésre csak hivatalosan elismert mesterséges termékenyítő állomáson termelt, mesterséges termékenyítésre alkalmasnak minősített mén ondója használható. A mesterséges termékenyítést végző személynek rendelkeznie kell az illetékes hatóságtól és törzskönyvező szervezettől kiváltott dokumentációkkal, amelyekbe köteles a termékenyítést a vonatkozó előírásoknak megfelelően bejegyezni. Mesterséges termékenyítés történhet

helyben vett friss ondóval, hűtött és fagyasztott termékenyítő anyaggal. Elfogadott az embrió átültetés is, ha egyébként a vonatkozó szabályok betartásával történik. A mesterséges termékenyítés, az embrió átültetés, mint biotechnológiai eljárás igénybe vétele segíti az egységes tenyésztési program megvalósítását, ezáltal a folyamatos genetikai fejlődést szolgálja.

Mesterséges termékenyítő állomásra az Egyesület azt az apaállatot osztja be, amely a döntése alapján erre alkalmas. Az alkalmasság oka lehet:

Az apaállat származása, külleme, vagy/és a saját- és ivadékteljesítménye a nagyobb mértékű kihasználást indokolja,

Az apaállat származása, külleme és saját teljesítménye ígéretes, ezért indokolt nagyobb mértékben való kihasználása a megfelelő ivadékteljesítmény-vizsgálat elvégzéséhez.

Az Egyesület minden év februárjában közli tagjaival a tenyésztésre javasolt ménék jegyzékét, amelyet a felállítási hely feltüntetésével ad közre.

⇒ *Állategészségügyi feltételek:*

A fedeztetés általános feltétele a takonykórtól, tenyészbenaságtól, fertőző kevésvérűségtől való mentesség, a vírusos lóinfluenza és rhynopneumonitis elleni vakcinázás hivatalos igazolása, valamint állatorvosi igazolás a kanca egészségéről és fedeztethetőségéről.

Mindkét here ép és elég fejlett, a termékenyítő anyag megfelel az alkalmassági előírásoknak,

A ménnek termékenyítő anyaga mentes a vírusos arteritis kórokozójától.

A mesterséges termékenyítésre használt ménék tenyésztési engedélyét az Egyesület és a tenyésztési hatóság „Mesterséges termékenyítésre engedélyezett” záradékkal látja el.

A mesterséges termékenyítés lehetőséget kínál a tudatos apaállat-választásra, sőt a tudatos apaállat előállítását is lehetővé teszi a jól megválasztott örökítési anyag, vagy akár embrió.

A mesterséges termékenyítésre kijelölt apaállatnak is rendelkeznie kell a méneskönyvben meghatározott származással, származásazonosító jelzéssel, a mindenkor hatályos állategészségügyi előírásokkal, kiegészülve a származásellenőrzéshez elengedhetetlen DNS polimorfizmus ismerettel, a tenyésztésre való alkalmasság szaporodásbiológiai megítéléshez szükséges vizsgálatokkal. A mesterséges termékenyítő állomás a fajtafenntartó egyesületnek köteles a ménnel kapcsolatos tenyésztési adatokat teljes rendszerességgel rendelkezésre bocsátani. Ezzel a mesterséges termékenyítő állomás részt vesz a fajtafenntartó szervezet tenyésztési programjában.

A fedeztetési állomáson a mén a jó gazda gondosságával kell tartani és ápolni. Megtagadható a tenyésztési engedély kiadása, ha bebizonyosodik, vagy okkal feltételezhető ennek ellenkezője. A jó gazda gondosságának elve magában foglalja a mén egyedi, elkülönített tartását, napi rendszeres mozgását, vagy több órás szabad mozgási lehetőségének megteremtését. Nem kerülhető meg e vonatkozásban az állategészségügyi gondoskodás sem.

Az Egyesület minden év február 1.-ig közli tagjaival a tenyésztésre javasolt ménék jegyzékét, amelyet a felállítási hely feltüntetésével ad közre.

⇒ *Import ménék használatának szabályai*

A fajta hazai genetikai bázisának genetikai értékét, ebből eredően teljesítménye növelését ismételt importok segítik, javítják.

Tenyésztéshigiéniai értelemben nincs különbség a hazai tenyésztésű és Magyarországon teljesítmény-vizsgát tett ménék használatát illetően. A hazai tenyésztő szervezet elismeri a

külföldi méneskönyvekben szereplő egyedeknek kiadott tenyésztési engedélyeket, de az importált fedezőként a soron következő tenyészszemlén be kell mutatni. Idős méneknél a tenyésztőbizottság záradékával ellátott megtekintés kiválthatja a tenyészszemlén bemutatást. Alapos indokkal a külföldi tenyésztési engedélyek visszavonhatók.

↻ *A szaporítóanyag minőségi követelményei*

Mesterséges termékenyítési engedélyt a tenyésztési hatóság adja ki, de a tenyésztőszervezet egyetértésével, aki nyilatkozik arról, hogy a spermát adó apaállat feltételezett tenyészértéke eléri a fajtafenntartó tenyésztő szervezet által a mesterséges termékenyítő állatokra kidolgozott teljesítményszintet. Mesterséges termékenyítésre kiadható az engedély akkor is, ha a tenyészállatot teljesítményvizsgálatra jelölték ki. Ezen túl az apaállat megfelel a tenyésztési, tenyésztéshigiéniai, állategészségügyi jogszabályi előírásoknak.

A forgalomba hozott termékenyítő anyag minőségéért a forgalmazó felel. E tekintetben felelősség a fajtafenntartó tenyésztő szervezetet vagy/és a mén tulajdonosát felelősség nem terheli. A forgalomba hozható sperma minőségét jogszabályok rögzítik. A szaporítóanyag általában akkor használható termékenyítésre, ha legalább 60% élő, egyenesen előre mozgó, ép spermiumot tartalmaz. 1 adagban legalább 500 millió spermiumnak kell lennie.

7. Egyesületi nyilvántartások és igazolások rendje

↻ *Tagnyilvántartás (KKV nyilvántartás)*

Az egyesület tenyésztésvezetőként is megbízott vezetője az egyesület tagjairól tagnyilvántartást vezet, azt naprakész állapotban tartja. Az adott év taglistáját archiválja és a jövő számára megőrzi. A tagnyilvántartás része a KKV státusz nyilvántartása. Az adatok hitelességéért, beleértve a KKV státuszt is, az adatszolgáltató, vagyis a tag vállal felelősséget. A tagnyilvántartás adatainak kezelésére a hatályos adatvédelmi törvény vonatkozik.

↻ *Állomány-nyilvántartás*

Az egyesület tenyésztésvezetőként is megbízott vezetője a törzskönyvi ellenőrzésben tartott állományról évekre elkülönítetten, de folyamatos, naprakész nyilvántartást vezet. Az évente aktív állományt archiválja és megőrzi a jövő számára. Az állománynyilvántartás része minden évben a megszületett és bejelentett csikók nyilvántartása. A nyilvántartásról évente egy alkalommal (az éves közgyűlésre) összesítő készül.

↻ *Pályázati igazolások nyilvántartása*

A tagok részére kiadott, pályázatokkal összefüggő, vagy más jellegű igazolások egy példányát évenként elkülönítve tartja nyilván az egyesület.

8. Az országos állattenyésztési adatbankba történő adatküldés módja és rendje

A tenyésztők adatszolgáltatása alapján elkészíti az Egyesület az adott évben a fajtában törzskönyvi ellenőrzés alatt álló kancák listáját, amit átad az MLOSZ tenyésztési irodájának, egyúttal megrendeli az Egyesület és az MLOSZ között fennálló együttműködési szerződésre hivatkozással a listán szereplő kancák törzskönyvi adatgyűjtését. Az MLOSZ az általa működtetett adatbázisban ellenőrzi a listákban szereplő lovak adatait azért, hogy megfelelnek-e az Országos Lótenyésztési Adatbázis követelményeinek, és az ellenőrzés eredményét visszaigazolja az Egyesületnek. A nem megfelelő adatok javítása terén az egyesület együttműködik az Országos Lótenyésztési Adatbázist kezelő és ellenőrzést végző munkatárssal. Az országos állattenyésztési adatbankba történő adatküldést az MLOSZ munkatársai a megbízási szerződés alapján, a vonatkozó szabályok szabályai szerint végzik.

9. A fajta népszerűsítése

A fajta népszerűsítése az egyesület alapszabályban rögzített feladata és valamennyi tagjának érdeke. A fajtanépszerűsítés színterei

- az egyesületi rendezvények, többek között a hazai és külföldi rendezésű tenyészszemlék, чемпионatusok, továbbá kancavizsgák és ménvizsgák.
- kiállítás-szervezők által életre hívott kiállítások itthon és külföldön
- az egyesületnek, illetve a fajtának honlap üzemeltetése
- időszakos kiadványok megjelentetése

A fajtanépszerűsítés költségeit a közgyűlés által meghatározott keretek szerint lehet felhasználni.

10. A tenyésztők tenyésztői munkájának elismerése

Az egyesület a figyelemre méltó tenyésztői munkát oklevél igazolásával ismerheti el. A kimagasló tenyésztői munkát végző tenyésztőket az egyesület tiszteletbeli tagnak fogadja el. A díjazást az egyesület vezetése terjeszti elő és a közgyűlés hagyja jóvá. A díj átadása az éves közgyűlésen történik. A díj erkölcsi elismerés, pénzdíjazással nem jár. A közgyűlésen lehetőség van a tagok munkáját egyéb különdíjakkal is elismerni.

11. A fajta tenyésztési programjának megvalósításában résztvevő szervezetek

kapcsolatrendszere

✦ *Tenyésztőszervezet*

Felül a Tenyésztési Program megvalósításáért, a fajtafenntartói kötelezettségek ellátásáért. Feladatait elláthatja közvetlenül, vagy megbízási szerződés alapján végeztetheti más szervezettel vagy vállalkozóval.

✦ *Faji szövetség*

Ellátja a fajta érdekképviseletét a többi fajtaéval egyidejűleg. Szolgáltató irodája megbízási szerződés alapján elvégzi a Tenyésztőszervezet által rábízott törzskönyvezési és egyéb feladatokat.

✦ *Tenyésztési hatóság*

Felügyeli a tenyésztő szervezet szabályos működését.

✦ *Mesterséges termékenyítő állomások, spermaforgalmazók*

A tenyésztési programban foglaltak szerint részt vesznek a fajtafenntartói feladatokban, a törzskönyvi nyilvántartási szerződés alapján eleget tesznek adatszolgáltatási kötelezettségeiknek.

✦ *Oktatási – kutatási intézmények*

Megbízási szerződés alapján részt vesznek/vehetnek a törzskönyvi adatok feldolgozásában, a tenyészérték-becslésben, a genetikai bázis feltérképezésében, teljesítmény vizsgálatokban, és minden egyéb, a tenyésztési program sikeres megvalósítását szolgáló kutatói, tudományos munkában.

12. Záró rendelkezések

A tenyésztési program alapjául szolgáló tenyésztési szabályzatot a Póni és Kislótenyésztők Országos Egyesülete soron következő közgyűlésén Herceghalomban, 2019. április 27-én

fogadta el. Ezt a tenyésztési programot az egyesület közgyűlése a Herceghalomban 2020. július 25-i közgyűlésén ismételten megerősítette.

A jelen tenyésztési programban nem szabályozott kérdések tekintetében a Póni- és Kislótenyésztők Országos Egyesület Alapszabálya szerint kell eljárni.

Mellékletek:

1. Fjord kisló bírálati lap
2. A lovas alatti készségvizsga feladatsora, szöveges leírással és rajzzal szemléltetve
3. A fogatban teljesítendő készségvizsga feladatsora, szöveges leírással és rajzzal szemléltetve
4. A fjord kisló STV bizonyítványa, ménvizsga egyedi értékelő lap
5. Fedeztetési/termékenyítési jegyzőkönyv
6. Csikójelölési jegyzőkönyv
7. Származásellenőrzést megrendelő bizonylat
8. Származási lap
9. A Fjord Horse International nyilatkozata

1. melléklet

f

Fjord kisló bírálati lap

Azonosítója, fajtája:	Neve:
Neme:	Születés ideje:

Tenyésztője:
Tulajdonosa:
Apja:
Anyja:

Szeme:	Bélyegei		
Jegyei:		bal o.	jobb o.
	nyak		
	lapocka		
	nyereg hely		
	tompor		

Készségvizsga eredmény (%)	
Lovas alatti	
Fogat	
Szabadonugró	
Viselkedésbírálót	

Egyesített tenyészszelele pont (%)	Oszálybasorolás	
	60% – 64%	II/2
	65% – 75%	II/1
	76% – 85 %	I/2
	86% felett	I/1

Mértekek				
év	mar		öv	sztrkör
	bot	szalag		

10 x 10 pontos küllemi bírálót		Elérhető pontszám	Megjegyzés	
összesen	fajta- és nemi jelleg	10	20	
	fejlettség, arányosság	10		
további kate	fej és nyak	10	60	
	mar, hat, agyék	10		
	szügy, mellkas, lapocka	10		
	far, nemi szervek	10		
	előlso végtagok	10		
	hátsó végtagok	10		
mozg	lépésben	10	20	
	ugrásban	10		
Összesen		100		
Feladattípus		Elérhető pont	szerzett pont	Megjegyzés
Szabadon ugró	Tenyérés, mozgás könnyedsége	10		
	Készség	10		
	Képesség	10		
	Stílus	10		
Összesen		40		

Részletes küllemi leírás:

Datum:

_____ aláírás _____ aláírás _____ aláírás

Műsítés:

Nevezett mén fenti eredményei alapján:

- a) A fjord kisló fajtában fedeztetési engedélyt kapott
- b) A ménevizsgát nem teljesítette

Tenyésztő Egyesület

A tenyésztési hatóság ellenjegyzése

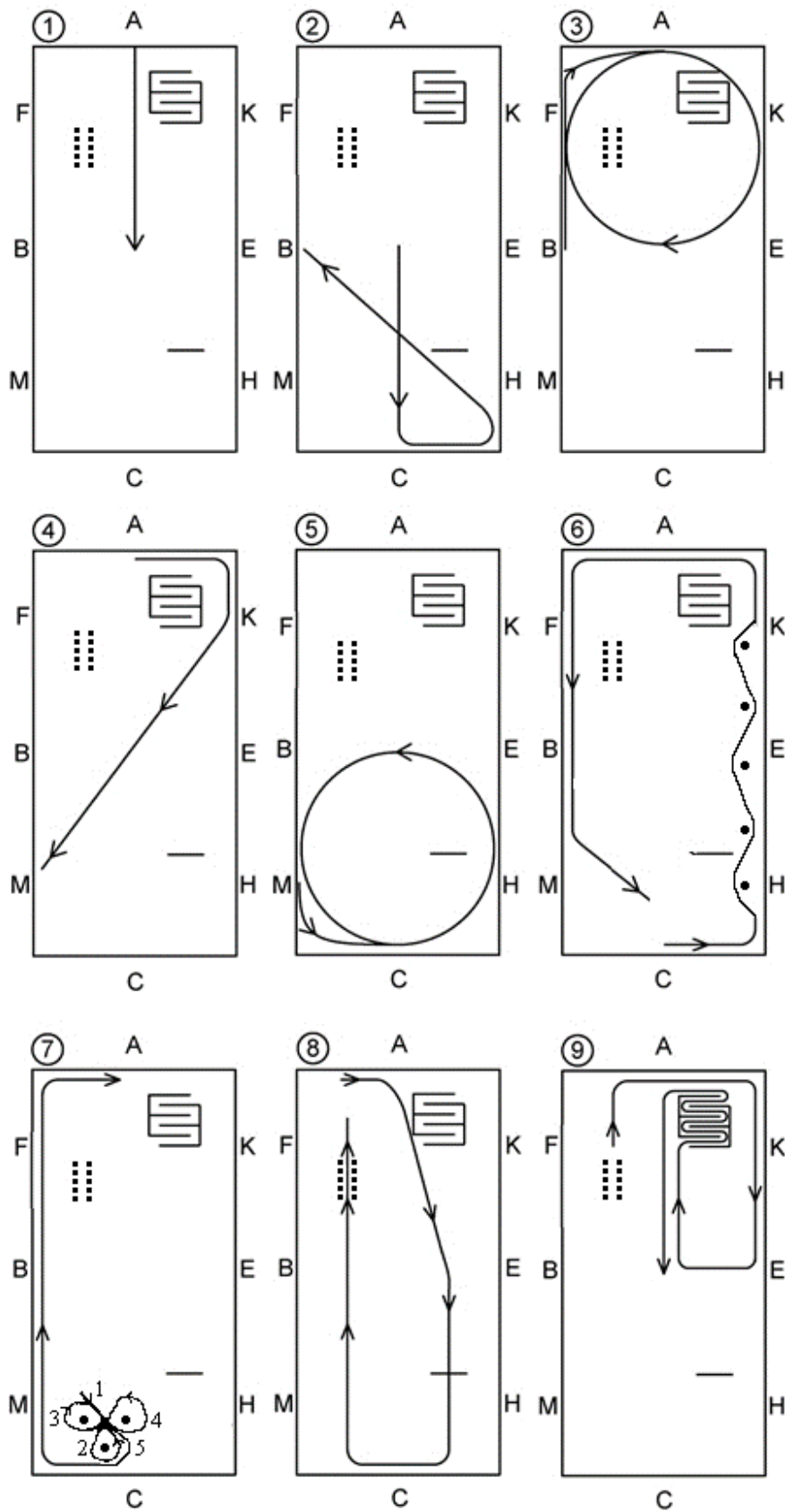
2. melléklet

A lovas alatti készségvizsga feladatsora (feladatonként 1-10 pontig értékelve.)

Feladat	Feladat leírása
1. "A" belovaglás, munkaügetésben. "X" állj, köszönés	Egyenes vonalon, nyugodt ügetésben kell belovagolni. Néhány lépés átmenet után X-nél szabályosan megállni, köszönni. Ez alatt a lónak négy lábón puhán támaszkodva, nyugodtan kell állni.
2 "X" lépés "C" bal kézre "H-B" félátlováltás	Álló helyzetből nyugodtan kell lépésben elindulni, puha támaszkodás mellett haladni a megadott nyomvonalon.
3 "B" munkaügetés "A" nagy kör	Folyamatos nyugodt átmenet a jármódok között. A körre kell állítani a lovat. Folyamatos, nyugodt ügetésben kell végrehajtani a feladatot.
4 "A" egyenest "K-M" átlóváltás, nyújtva az ügetést	Fontos az átmenetek folyamatossága és érzékelhetősége. A haladás gyorsulását ne a lépések számának növelésével, hanem a lépések hosszának nyújtásával érje el. A lebegési fázis kifejezettebb legyen. A hátsó lábbal lépje túl az elülső pata nyomát.
5 "M" munkaügetés "C" nagy kör	Körre állítva, nyugodt középügetésben kell a feladatot végrehajtani bal kézen.
6. négy ívű kígyóvonal lovaglása	Nyugodtan, helyes lábra, egyenletes tempóban, tiszta lábsorrenddel kell lovagolni. Szerencsés lenne, ha vágásban tudnák a szlalomot lovagolni. Fontos, hogy elfogadja a felvevő segítséget, nyugodt tempóban lehessen lovagolni.
7 Nyolcasok lovaglása	A feladat lényege, hogy megbízhatóan, kellő ívben hajtsa végre a lovas hordók/virágosládák megkerülését.
8 "A"-tól ügetésben rálovaglás a szűk átjáróra, a fahídon való áthaladással.	Fontos, hogy a ló készségesen, könnyedén, jó stílusban közelítsen a szűk átjáróhoz, és megakadás nélkül haladjon át a dobogón, vagy fahídon. A szűk átjárón való áthaladásakor legfeljebb egy ellenszegülés lehetséges, majd egy javítási kísérlettel lehet folytatni a feladatot.
9 "K" ügetés "E" lépés, fordulat kétszer jobbra, labirintus lovaglása lépésben "A" középből "X" állj, köszönés, hosszú száron lépésben elhagyni a négyszöget	A gyakorlat lényege annak elérése, értékelése, hogy a szűk átjáró után lépésben haladva továbbra is könnyen lovagolható, irányítható legyen a ló. A rudakból alkotott folyosón úgy kell végighaladni lépésben, hogy a ló ne lépjen ki a folyosóból, folyamatosan haladjon, ne akadjon el a fordulóknál.
10 Vizsgáztató(k) összesítő véleménye a lóról	A bíráló szubjektív összegzése, a látottak egyszerre értékelése, a ló képzettségéről, lovagolhatóságáról, megbízhatóságáról, készséges, megbízható voltáról. A ló valamennyi jármódját értékelni kell ennél a szempontnál.

1. rajz

A fjord kisló lovas alatti készsévizsga pályarajza

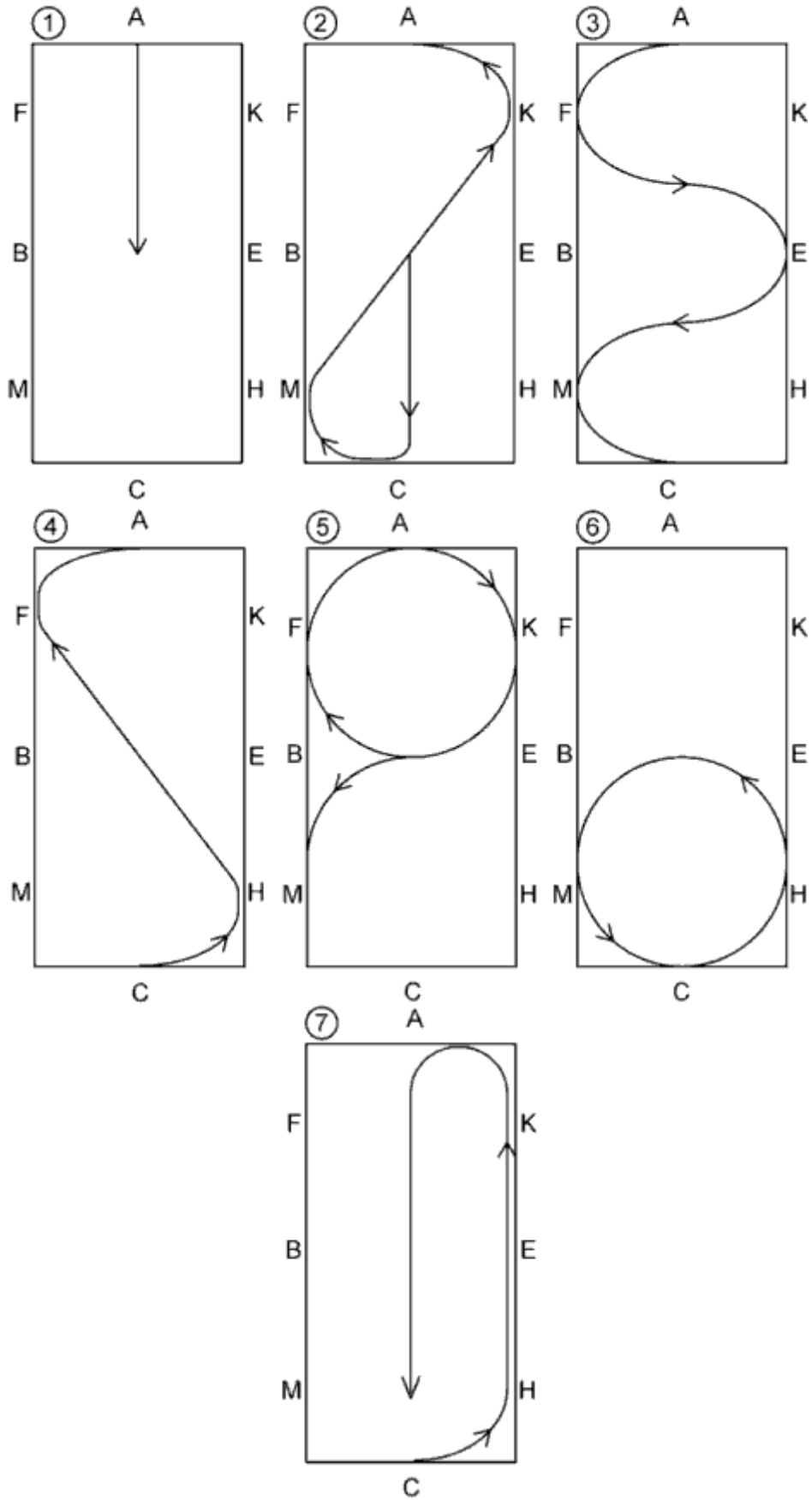
3. melléklet

A fogatban teljesítendő kétségvizsga feladatsora (feladatonként 1-10 pontig értékelve)

Feladat	Feladat leírása
1. „A” Behajtás munkaügetésben „X” Állj, köszönés	Ütemesen, nyugodtan, egyenes vonalon történjen a munkaügetés; „állj” feladatban a ló/lovak legyen(ek) négy lábon, puha támaszkodásban.
2. „X” Munkaügetést indulj „C” Jobb kézre „M-X-K” Átlóváltás, ügetésfokozás	A munkaügetés lehetőség szerint „állj” pozícióból történjen, 1-3 lépő ütem nem tekintendő súlyos hibának. A puha támaszkodás és az ütemes mozgás követelmény.
3. „K” Munkaügetés „A-C” Háromívű kígyóvonal munkaügetésben	Támaszkodás, ütem, hajlítás, nyugodt végrehajtás.
4. „C” Lépés „H-X-F” Átlóváltás munkalépésben „F” Munkaügetés	Az átmenet betűhelyes legyen, a ló az átmenetben is támaszkodjon+. A lépés tágabb keretben történjen, mint az ügetés. A lépés legyen ütemes, de nem sietős, és nyugodt, de nem andalgós. A munkaügetésbe történő átmenet legyen betűhelyes.
5. „A” Nagy kör egyszer körül, majd váltani a köröket	Állítás és hajlítás fontossága. A jármód maradjon ütemes és lendületes.
6. „C” Egyszer körül, majd egyenest	Egyenesre állítottság fontossága; ütem és lendület.
7. „H-K” Ügetésfokozás „K” Munkaügetés „A” Középből „X” Állj, köszönés	Az átmenet legyen kifejező, gyors és puha, de nem elkapkodott. A ló/lovak maradjanak támaszkodásban, a mozgás maradjon ütemes, a keret az előre felé irányuló lendület hatására táguljon. A gyorsabb iram nem követelmény, és súlyosan büntetendő.
8. A hajtó öltözete, szár- és ostorkezelése	A hajtó megjelenése, magatartása a bakon, szár- és ostorkezelése az egész program során.
9. A ló készségessége, fegyelmezettsége, a jármódok elaszticitása, tisztasága	A ló ill. a lovak egész program során nyújtott készsége, átengedősége és elengedettsége értékelendő.
10. Összbenyomás, a fogatról kialakított kép	A hajtó öltözete, magatartása, a szerszámok ápoltsága, a lovak ápoltsága, kondíciója, több ló esetén azok összeillősége, a hintó, a szerszám, valamint a hajtó öltözete által képviselt stílus összhangja.

2. ábra

A fogatban történő készségvizsga pályarajza

4. melléklet

A fjord kisló
STV VIZSGABIZONYÍTVÁNYA

A lent nevezett mén a fjord kisló fajtában STV vizsgát tett, az alábbiak szerint:

Vizsga helye:.....

Ideje:

A mén neve:		Azonosítója:	
Született:		Méretei:	
Tenyésztette:		Apja:	
Tulajdonosa:		Anyja:	
Vizsgáztató:		Anyai nagyapja:	

Bírálat megnevezése		Elérhető pontszám	Elért pontszám a lehetséges százalékában
A vizsga elemei (a nyereg alatt, vagy a fogatban tett vizsgázás kötelező)	Küllemi bírálat	100	
	szabadonugrató folyosóban	40	
	Nyeregben/	100	
	Fogatban	100	
	Viselkedésbírálat	10	
Vizsgafeladatok összesen:		250	

A végső pontszám számításának módja

Küllem pont % + szabadonugró pont % + nyereg alatti/fogat pont % + 08x viselkedéspont %

4

.....

Bírálóbizottság

Minősítés:

Nevezett mén fenti eredményei alapján:

- a) fjord kisló fajtában fedeztetési engedélyt kapott
- b.) A ménvizsgát nem teljesítette

Tenyésztő Egyesület

A tenyésztési hatóság ellenjegyzése

6. melléklet

LŐFÉLÉK AZONOSÍTÁSÁRA
VONATKOZÓ KÉRELEM

Csikójelölési jegyzőkönyv
LA2015

(A kitöltési útmutatót kérjük előbírni, és a nyomtatványt
nagy nyomtatott betűkkel, két oldal kiadású!)

LŐINFORM tárolási szám:

.....

NÉBIH érk: .....

NÉBIH iktatási szám:

B/20...../.....

2/1.

Sorszám:

Ügy típusa:

Első jelölés:	☐	Fedeztetési jegyzőkönyv sorszáma:	<input type="text"/>
Lóazonosítás:	☐	Külföldön tenyésztett ló azonosítása:	☐

Csikó szüleiére vonatkozó adatok:

Apa törzskönyvi száma:	<input type="text"/>	Neve:	<input type="text"/>
Anya azonosítója: HUN K	<input type="text"/>	Neve:	<input type="text"/>

Származás-ellenőrzés DNS-vizsgálattal:

Megtörtént:	☐	Leletszám:	<input type="text"/>	Nem történt meg:	☐	Mintavétel megtörtént:	☐
-------------	--------------------------	------------	----------------------	------------------	--------------------------	------------------------	--------------------------

Csikó adatai:

Neve:	<input type="text"/>	Azonosítója:	<input type="text"/>
Fajtája:	<input type="text"/>	Színe:	<input type="text"/>
Ivara:	<input type="text"/>	UELN:	<input type="text"/>
Születési dátuma:	<input type="text"/>	Bélyegzése:	☐ bal ☐ jobb
nyak	☐	Ajak	☐
nyh. felső	☐	Microchip:	☐
nyh. alsó	☐		
comb	☐		
lombor	☐		
Fej:	<input type="text"/>		
E. bal:	<input type="text"/>		
E. jobb:	<input type="text"/>		
H. bal:	<input type="text"/>		
H. jobb:	<input type="text"/>		
Test:	<input type="text"/>		
Egyéb:	<input type="text"/>		

Tenyésztőre vonatkozó adatok: (csak akkor kell kitölteni, ha nem azonos a tulajdonossal)

Neve:	<input type="text"/>
Irsz.:	<input type="text"/>
Helység:	<input type="text"/>
Küsterület neve:	<input type="text"/>
Közt. típ.:	<input type="text"/>
Hársz.:	<input type="text"/>

A csikót törzskönyveztetni kívánom: nem kívánom:

Kitöltés dátuma

.....

Jelölést / azonosítást végzők aláírása

P.H.

.....

A tulajdonos / megbízott

sajtákező / cégserű aláírása

P.H.

8. melléklet

HUN K FD170090000

Név <i>Name / Nom</i>	Dagály	Azonosítószám <i>Identification No. / No. d'identification</i>	HUN K FD170090000
Fajta <i>Breed / Race</i>	Fjord		

Apa <i>Sire / Père</i>	4096 Charly	HUN M IM901342001	1990 fa
----------------------------------	-------------	-------------------	---------

Caesar Halsnaes HUN M XI000213277 1977 fa	Rei Halsnaes 1971	Reidulf Gitte
	Loet Halsnaes	Bjorgar Lone-5220

Sabrina HUN K XI000790024 1985 fa	Plutonikk fa	Pluto Kari
	Katja-7559	Rei Halsnaes Sussi-5886

Fjord Horse International

Declaration

Poni- es Kislotenyesztok Országos Egyesulete is the official member of the international breeding organization – *Fjord Horse International* – an it's breeding program for Fjord horses is accepted.

18.11.2019.

Toni Haavisto, FHI